

knowledge and skills that will enable self-reliance in the labor market, competent and self-solve their life problems. Upbringing, education, acquiring knowledge, training, strengthen the professional capacity or competence in interpersonal communication is undoubtedly a pillar in the difficult fight against serious problem of homelessness. High public awareness and knowledge are conducive to avoiding those factors which determine to be a homeless person. In turn, high awareness also helps in the common struggle in reducing and eliminating this phenomenon. Since the higher public awareness of poverty and its consequences, unemployment and its consequences – the more we hope that society will try to avoid situations that give rise to homelessness and support those, who are struggling with this problem.

Key words: education, upbringing, homelessness, street children, social orphanhood, prophylaxis.

Recieved August 14, 2014

Revised September 22, 2014

Accepted October 25, 2014

УДК 159.9.:37.015.3

I.V. Koval

irasmith@ukr.net

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Koval I.V. The current state of the problem of teaching a foreign language to students of higher technical educational institution: the psychological aspect / I.V. Koval // Problems of Modern Psychology : Collection of research papers of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, G.S. Kostyuk Institute of Psychology at the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine / edited by S.D.Maksymenko, L.A.Onufriieva. – Issue 26. – Kamianets-Podilskyi : Aksioma, 2014. – P. 244-254.

I.V. Коваль. Сучасний стан проблеми навчання іноземної мови студентів вищого технічного навчального закладу: психологічний аспект. У статті проаналізовано сучасний стан проблеми навчання іноземної мови студентів вищих технічних освітніх закладів. Зазначено, що специфіка предмета надає певної своєрідності процесу навчання. Встанов-

лено, що основними особливостями специфіки вивчення іноземної мови є відсутність чітких меж і показників оволодіння нею; мова дає знання про символи оточуючого світу і правила користування цими символами; складність переходу з однієї мови на іншу. Проаналізовано, що мислення та спілкування іноземною мовою знаменує складну перебудову всієї структури формування думки й структури діяльності спілкування, які склалися на рідній мові. Констатовано, що для опанування мови величезне значення мають не тільки знання «самі по собі», але й формування та планування певних навичок аудіювання (слухання) та мовлення (говоріння), відпрацювання сталих прийомів «перекладання» перенесення граматичних конструкцій з однієї мови в іншу. Зроблено висновок, що процес оволодіння іноземною мовою представляється як такий, що складається з двох частин: процесу розуміння (усного та письмового тексту) та процесу породження висловлювання (усного і письмового тексту). Встановлено, що, розглядаючи процес розуміння, потрібно брати до уваги той факт, що ця мисленнева діяльність виконує пізнавальну та комунікативну функції. Проаналізовано концепції різних дослідників щодо розуміння та відтворення інформації іноземною мовою.

Ключові слова: розвиток, особистість, мислення, розуміння, психологічні концепції, мисленнева діяльність, пізнавальна комунікативна функції, навчання.

И.В. Коваль. Современное состояние проблемы обучения иностранному языку студентов высшего технического учебного заведения: психологический аспект. В статье проанализировано современное состояние проблемы обучения иностранному языку студентов высших технических учебных заведений. Указано, что специфика предмета предоставляет определённое своеобразие процесса обучения. Установлено, что основными особенностями специфики изучения иностранного языка является отсутствие чётких границ и показателей овладения им; язык даёт знания о символах окружающего мира и правила пользования этими символами; сложность перехода с одного языка на другой. Сделан вывод, что мышление и общение на иностранном языке знаменует сложную перестройку всей структуры формирования мысли и структуры деятельности общения, которые сложились на родном языке. Констатировано, что для изучения языка огромное значение имеют не только знания «сами по себе», но и формирование и планирование определенных навыков аудирования (слушания) и речи (говорение), отработки устойчивых приемов «перекладывание» переноса грамматических конструкций из одного языка в другой. Сделан вывод, что процесс овладения иностранным языком представляется как состоящий из двух частей: процесса понимания (устного и письменного текста) и процесса порождения высказывания (устного и письменного текста). Установлено, что, рассматривая процесс понимания, нужно принимать во внимание тот факт, что эта мыслительная деятельность выполняет познавательную и коммуникативную функции. Проанализированы

концепции различных исследователей в понимании и воспроизведении информации на иностранном языке.

Ключевые слова: развитие, личность, мышление, понимание, психологические концепции, мыслительная деятельность, познавательная коммуникативная функция, обучение.

Постановка проблеми. Проблема навчання іноземної мови залишається невирішеною та актуальною. На вирішення питання підвищення ефективності навчання як у середній, так і у вищій школі спрямовані зусилля багатьох дослідників.

Одним із важливих залишається питання про детермінанти навчального процесу та про «практичне» їх використання для керування підвищенням якості навчання, що давно вже розуміється не просто як набуття знань, умінь та навичок, а як процес психічного розвитку дітей (і дорослих) у напрямку якнайширшого розгортання їхніх потенцій щодо активного дослідження й перетворення оточуючого світу, формування в ідеалі активно-перетворюючої життєвої позиції, виховання їх не просто як носіїв, а як творців нових знань, цінностей, відносин.

Мета нашої статті – дослідження сучасного стану проблеми оволодіння іноземною мовою студентами вищого технічного навчального закладу: психологічний аспект.

Завдання статті:

- 1) розкрити специфіку викладання іноземної мови у вищому навчальному технічному закладі;
- 2) дати психологічну характеристику процесу розуміння та процесу породження висловлювання;
- 3) окреслити особливості організацій навчання студентів на заняттях іноземної мови з метою активізації їхніх механізмів мислення та опанування ними навичок розуміння текстової інформації.

Виклад основного матеріалу. У широковідомих дослідженнях як фактори внутрішньої детермінації вивчалися навчальні здібності, наочуваність, рівень і можливості розвитку як окремих пізнавальних процесів, так і розумових здібностей «в цілому», рівень (та можливості) розвитку пізнавальних інтересів, навчальної мотивації, комунікативних, емоційних та моральних якостей, здатність сформувати адекватний стиль навчальної діяльності та стиль саморегуляції. Більшість дослідників прагне зреалізувати системний або комплексний підхід до визначення головних факторів, що сприяють успішності навчання у вищезгаданому «високому» розумінні (тобто успішне навчання – це таке, в результаті якого формується активна,

розумна, зріла особистість, що в змозі займатися самоосвітою і перетворенням світу).

Дослідник В.О.Крутецький вирізняє такий «ансамбль властивостей», тобто внутрішніх якостей, що визначають успішність навчальної діяльності: активне позитивне ставлення до виконуваної діяльності; певні характерні риси, такі як працелюбність, настирливість, організованість, самостійність та ін.; сприятливий психічний стан, фонд знань, умінь та навичок у відповідній царині, спеціальні здібності. Калмикова [5, с.248] розглядає навчуваність, тобто здатність до навчання як комплексний показник внутрішніх умов такої успішності.

Проте можна виокремити ще один фактор, точніше, групу факторів, які впливають на перебіг та результат навчання. Таким фактором є більша або менша специфіка самого предмета навчання. Звичайно, головними внутрішніми детермінантами успішності були і залишаються загальні здібності, рівень активності та позитивна мотивація. Але різні предмети специфічні в тому ключі, що успішність «засвоєння» різних дисциплін залежить не тільки від загальних сприяючих факторів, але й від специфічних властивостей як викладача, так і учнів. І навпаки, вивчення, засвоєння різноманітних предметів своїм результатом має розвиток як різних психічних процесів, різних здатностей і здібностей, так само й різних індивідуально-психологічних якостей, що традиційно здібностями не вважаються (емоційність, комунікативність, коперативність, моральні риси та інші).

З точки зору специфічності іноземна мова є принципово відмінною від будь-яких інших навчальних дисциплін. Першою і найбільшою відзнакою іноземної мови є безмежність, «безрозмірність» [3, с.123], тобто відсутність чітких меж і показників оволодіння. Учень (не має значення чи це, дитина чи дорослий) повинен знати «все», і випадіння, незасвоєність якоїсь «теми» завжди має значення незамінної втрати. Крім того, що така «рівномірність» знань необхідна щодо мови взагалі та іноземної мови, зокрема, в принципі неможливо сказати, що означає знати «все». В цьому плані іноземна мова як навчальний предмет «безмежна», вивчити у власному розумінні слова її не можна.

Другою важливою відзнакою вивчення мови і, зокрема, іноземної, є те, що засвоєння мови не дає знань про оточуючий предметний світ. Навпаки, мова дає знання про символи оточуючого світу і правила користування цими символами. Третій момент специфічності вивчення іноземної мови полягає у складності переходу від одного символічного коду (однієї мови) на інший. Ще

дослідник Б.В.Беляєв [1, с.207] переконливо довів, що мислення рідною мовою суттєво відрізняється від мислення на іноземній, і не лише тому, що зміст однієї і тієї ж думки оформлюється за допомогою різних виразних засобів, а й тому, що самі мисленнєві операції, що вимагають різні мови, є також різними. Тобто при переході з однієї мови на іншу відбувається перехід не просто на інший тезаурус, інші «слова» – це перехід від однієї системи мислення до іншої системи мислення. Засвоєння мови – це «перетворення її з предметної форми у форму діяльності».

Перехід на мислення та спілкування іноземною мовою означає не лише послідовне «заміщення» елементів рідної мови на елементи іноземної; мислення та спілкування іноземною мовою знаменує складну перебудову всієї структури формування думки й структури діяльності спілкування, які склалися на рідній мові. Тому початок переходу на мислення іноземною мовою супроводжується етапом певного порушення раніше досягнутої адекватності рівноваги між «планом мислення і планом вираження», гальмування відповідної діяльності, що зовні виражається в уповільненні темпу діяльності, затримках аж до можливого її блокування. В цей час при «хорошому навчанні» (термін Л.С.Виготського) відбувається процес зменшення участі рідного внутрішнього мовлення на користь збільшення й автономізації іноземного внутрішнього мовлення, а також зменшення питомої ваги власне перекладу на користь породження думки. Проте у навчанні іноземній мові спостерігається одна риса, яка все-таки є спільною в оволодінні іноземною мовою і оволодінні рідною. Це те, що початкове вивчення мови, а саме породження висловлювання набуває самостійного значення, воно важливе «як таке» [2, с.219].

Нарешті, особливістю вивчення іноземної мови є те, що оволодіння будь-яким іншим предметом означає насамперед набуття певних знань, в той час як для опанування мови величезне значення мають і знання «самі по собі», і формування та тренування певних навичок аудіювання (слухання) та мовлення («говоріння»), відпрацювання, «тренування» певних сталих прийомів «перекладання», перенесення граматичних конструкцій однієї мови в іншу.

Оскільки породження (придумування) висловлювання та його реалізація забезпечуються різними механізмами, здатність правильно оформляти («демонструвати») зміст висловлювання має формуватися в ході навчання цілеспрямовано. Внутрішній, смисловий, семантичний бік мовлення і зовнішній, озвучений,

фазисний бік мовлення, хоча й утворюють справжню єдність, але мають кожен свої закони руху. Саме тому якщо при оволодінні рідною мовою дії забезпеченню акта вимови, артикуляції «непомітно» автоматизуються в результаті нескінченного повторення звукових комплексів, що здійснюється до того ж у відповідному мовленнєвому середовищі, то у випадку іноземної мови ці вміння та навички слід відпрацьовувати окремо та цілеспрямовано.

Цим обумовлюється складність як теоретико-психологічного дослідження процесу оволодіння іноземною мовою, так і трудність практичного педагогічного керування даним процесом.

Вивчення іноземної мови – ніщо інше, як набуття здатності до «перемикання» мислення з однієї мови на іншу. Так зване мислення іноземною мовою, досягнення якого вважається ідеалом навчання іноземної мови, є безпосереднім включенням внутрішнього мовлення в механізм породження іноземного мовлення. З цього випливає, що справжнім критерієм рівня володіння іноземною мовою є редукція (в ідеалі – до повного зникнення) участі рідної внутрішньої мови у породженні висловлювання: за, так званого, «перекладного» знання іншої мови (доречніше, елементів іншої мови), володіння нею супроводжується внутрішнім мовленням («мисленням») рідною мовою, «частково перекладний» рівень знаменується появою внутрішньої іноземної мови, яка, проте, не досягла автономності. Тобто, коли рідне внутрішнє мовлення ще утворює суперсистему відносно системи внутрішнього іноземного мовлення, а тому гальмує останнє. І, нарешті, рівень вже неусвідомлюваного щодо форми виразу (тобто вже автоматизованого) спонтанного «слововиявлення», мовлення [6, с.176]. Звідси випливає, що відпрацювання навичок слухання, артикулювання, інтонування, письма обов'язково має передувати осмисленню власне змісту мовного матеріалу, оскільки внутрішнє мовлення рідною мовою залишається більш сильним і не «пропускає» іншомовне.

Процес оволодіння іноземною мовою з огляду на вищесказане можна представити як такий, що складається з двох великих блоків (частин), які невіддільні один від одного, але кожен з яких, у свою чергу, має певну структуру: процес розуміння (усного і письмового тексту) та процес породження висловлювання (усного і письмового тексту). Сам процес розуміння інтерпретується як особливий мисленнєвий процес, що здійснюється на основі двомовності. Процес розуміння є, можливо, найскладнішим з психологічних процесів, у який органічними складовими входять антиципація, вірогіднісне прогнозування, специфічна

прогностична здатність, логічне мислення, здатність до семантичного переструктурування та ін.

Розуміння може здійснюватися на різних рівнях, починаючи від «простого називання», коли процес розуміння будується на мінімумі знань, на рівні «входження в текст», поступовій специфікації значень слів, виявлення контекстового значення аж до об'єднання значень слів у загальний, спільний зміст, «сплав значень», завдяки якому і досягається результат, тобто «зрозуміння». Можна додати, що вищим рівнем розуміння слід вважати побудову нового контексту і нового контекстового значення.

Залежно від швидкості, глибини та міри осягнення логічних відношень у тексті, прихованого змісту, контексту та інших параметрів, різняться і кількості рівнів розуміння. Порівняв «розшарування» розуміння означає дослідження розуміння як процесу проникнення в глибину предмета, що передбачає зміну від дифузного, неточного, неясного – до повного, деталізованого, структурованого, до з'ясування підтексту.

Розглядаючи процес розуміння, не слід випускати з поля зору те, що ця складна мисленнєва діяльність виконує і власне пізнавальну, і комунікативну функції; «розуміння – це діяльність, за допомогою якої здійснюється акт спілкування». Так, З.І.Кличникова пропонує таке визначення розуміння (в контексті діяльності особистості): це з'ясування а) зв'язків і відношень об'єктів (явищ), про які говориться у повідомленні, до об'єктів та явища реальної дійсності; б) зв'язків та відносин, що існують між об'єктами та явищами, які описуються у повідомленні; в) ставлень, які виникають до них у того, хто говорить чи пише; г) ставлення повідомлюваного та його автора до реципієнта [7, с.224].

Це виводить проблематику мовленнєвої діяльності на питання про взаємодії між людьми, що встановлюються в ході спілкування через посередництво текстів: розуміння тексту означає насправді розуміння іншої людини через текст. Розуміння може відбутися, якщо відправник та одержувач формують і формулюють спільну систему смислів, які, у свою чергу, відображають певний комунікативний намір. Як пише Г.Л.Чістякова, текст створюється як певне повідомлення про предмети та явища дійсності, що відображає ставлення до них того, хто говорить, і розраховане на певний вплив на того, хто отримує це повідомлення.

Враховуючи понад двадцятирічний досвід викладання німецької мови на немовних спеціальностях ВНЗ, сучасна дослідниця Л.А.Онуфрієва зазначає: «Використовуючи досвід викладання

іноземної мови на немовних спеціальностях ВНЗ, під час опрацювання спеціальної фахової літератури перед студентами постають такі завдання, які вони намагаються успішно вирішити:

- отримання нової інформації з фаху, яка сприяє доповненню і поглибленню знань зі спеціальності, яких вони набувають під час вивчення профільних дисциплін;
- формування необхідних навичок для подальшого самостійного читання літератури за спеціальністю;
- здійснення анотування і підготовка до реферування фахової літератури іноземною мовою.

Саме тому навчання читанню з фаху вимагає від студента не лише «пасивного» сприйняття тексту, а усвідомлення і перевірки інформації, закладеної у такий текст. При цьому аудиторна робота зосереджується на студентах, а не на викладачеві. І основне те, що на студентів лягає відповідальність за їх навчання й оволодіння навичками читання, перекладу, розуміння й інтерпретації фахового тексту та спілкування на фахово зорієнтовані теми. Усе це уможлиблює формування у студентів навичок читання й перекладу фахових текстів, підвищує мотивацію навчання у студентів-майбутніх фахівців, сприяє їхньому професійному розвитку і основне, покращує засвоєння ними німецької мови професійного спрямування.» [9, с.65].

Великий внесок у розуміння процесів оволодіння іноземною мовою як опанування іншомовною діяльністю зробила І.О.Зимня. Теорія мовленнєвої діяльності І.О.Зимньої [4, с.34-46] є варіантом вдалого синтезу різних теоретико-методологічних положень, і водночас є хорошим прикладом вдалої методологізації. Її теорія філософськи-методологічно оснований на діяльнісному принципі, лінгвістично на кращих ідеях В.Гумбольдта, Ф.Де Соссюра, Л.В.Щерби, психологічно на поглядах Л.С.Виготського та С.Л.Рубінштейна щодо розвитку мови і на теорії діяльності О.М.Леонтьєва. Обґрунтована, чітка і детальна структура всієї концепції, яка сьогодні є найбільш розробленою теорією, дозволяє застосувати її як у дослідницьких цілях, так і для практичного використання. Прикладна цінність даного підходу обумовлюється тим, що він відкриває можливості формування і вдосконалення іншомовних здібностей через цілеспрямований розвиток у наuczуваних конкретних мовленнєвих механізмів, що забезпечують легкість і високий темп засвоєння іноземної мови.

«Одним із ефективних засобів мотивації до вивчення іноземної мови слугують тексти, що присвячені основам і пробле-

мам майбутньої професійної діяльності. Ці проблеми існували раніше та існують і зараз, цікавлять молодь. Рівень інтересів студентів до змісту електронних носіїв поєднується із досвідом їх власної майбутньої професії, дозвілля, і тому урахування цієї обставини виступає вагомим мотиваційним чинником. У нашій роботі ми користувалися матеріалами та інформацією з відповідних фахових видань. Також використовувався запис усної мови іноземних студентів, їх листи, описи природи, погоди, цікаві уривки статей про культуру, освіту, школу, виховання чи науку», – зазначає сучасна дослідниця Л.А.Онуфрієва [8, с.480-481]. Ми також притримуємось думки щодо фахового спрямування навчання й оволодіння іноземною мовою студентами у технічному ВНЗ і враховуватимемо її у нашій подальшій науково-педагогічній діяльності.

Висновки. Ми вважаємо, що основними факторами, які сприяють успішності навчання студентів іноземної мови, є загальні здібності, рівень активності, позитивна мотивація, здатність сформулювати адекватний стиль навчальної діяльності та стиль саморегуляції, а також фахове спрямування навчання й оволодіння іноземною мовою у технічному ВНЗ. Питання про «практичне використання» іноземної мови студентами залишається актуальним, оскільки сприяє розгортанню їх потенцій щодо перетворення оточуючого світу, формування активної життєвої позиції, виховання їх, як творців нових знань, цінностей, відносин.

Список використаних джерел

1. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения усной речи на иностранном языке / Б.В. Беляев. – М. : Просвещение, 1965. – 227 с.
2. Давыдов В.В. Новый подход к пониманию структуры и содержания деятельности / В.В. Давыдов // Психологический журнал, 1998. – №6. – С. 5-17.
3. Зимняя И.А. Психология перевода: Учебное пособие / Сост. И.А.Зимняя, В.И. Ермолович. – М.: Просвещение, 1981. – 123 с.
4. Зимняя И.А. Индивидуально-психологические факторы и успешность научения речи на иностранном языке / И.А. Зимняя // Иностранные языки в школе. – 1970. – №1. – С. 34-46.
5. Калмыкова З.И. Проблемы диагностики умственного развития учащихся / З.И. Калмыкова. – М.: Педагогика, 1975. – 248 с.

6. Китайгородская Г.А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г.А. Китайгородская. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 176 с.
7. Клычникова З.И. Психология обучения чтению на иностранном языке / З.И. Клычникова. – М.: Просвещение, 1973. – 224 с.
8. Онуфрієва Л.А. Теорія і практика іншомовної комунікативної взаємодії у підготовці майбутніх фахівців соціономічних професій / Л.А.Онуфрієва // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. – Вип. 23. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. – С. 473 – 491.
9. Онуфрієва Л.А. Особливості навчання і викладання німецької мови професійного спрямування на немовних спеціальностях ВНЗ у сучасних умовах / Л.А.Онуфрієва // „Wschodnie partnerstwo – 2013«. – Volume 15. Filologiczne nauki: Materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji. – Przemyśl. Nauka i studia, 2013. – S. 63-66.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Beljaev B.V. Ocherki po psihologii obuchenija usnoj rechi na inostrannom jazyke / B.V. Beljaev. – М. : Prosveshhenie, 1965. – 227 s.
2. Davydov V.V. Novyj podhod k ponimaniju struktury i sodержaniya dejatel'nosti / V.V. Davydov // Psihologicheskij zhurnal. – 1998. – №6. – S. 5-17.
3. Zimnjaja I.A. Psihologija perevoda: Uchebnoe posobie. / Sost I.A.Zimnjaja, V.I. Ermolovich. – М.: Prosveshhenie, 1981. – 123 s.
4. Zimnjaja I.A. Individual'no-psihologicheskie faktory i uspešnost' nauchenija rechi na inostrannom jazyke / I.A. Zimnjaja // Inostrannye jazyki v shkole. – 1970. – №1. – S. 34-46.
5. Kalmykova Z.I. Problemy diagnostiki umstvennogo razvitija uchashhihsja / Z.I. Kalmykova. – М.: Pedagogika, 1975. – 248 s.
6. Kitajgorodskaja G.A. Metodicheskie osnovy intensivnogo obuchenija inostrannym jazykam / G.A. Kitajgorodskaja. – М.: Izd-vo Mosk. un-ta, 1986. – 176 s.
7. Klychnikova Z.I. Psihologija obuchenija chteniju na inostrannom jazyke / Z.I. Klychnikova. – М.: Prosveshhenie, 1973. – 224 s.

8. Onufrijeva L.A. Teorija i praktyka inshomovnoi' komunikatyvnoi' vzajemodii' u pidgotovci majbutnih fahivciv socionomichnyh profesij / L.A.Onufrijeva // Problemy suchasnoi' psihologii'. Zbirnyk naukovykh prac' Kam'janec'-Podil's'kogo nacional'nogo universytetu imeni Ivana Ogijenka, Instytutu psihologii' imeni G.S. Kostjuka NAPN Ukrai'ny / za red. S.D. Maksymenka, L.A. Onufrijevoi'. – Vyp. 23. – Kam'janec'-Podil's'kyj: Aksioma, 2014. – S. 473 – 491.
9. Onufrijeva L.A. Osoblyvosti navchannja i vykladannja nimec'koi' movy profesijnogo sprjamuvannja na nemovnyh special'nostjah VNZ u suchasnyh umovah / L.A.Onufrijeva // «Wschodnie partnerstwo – 2013». – Volume 15. Filologiczne nauki: Materialy IX Miedzynarodowej naukowipraktycznej konferencji. – Przemysl. Nauka i studia, 2013. – S. 63-66.

I.V. Koval. The current state of the problem of teaching a foreign language to students of higher technical educational institution: the psychological aspect. The current state of the problem of teaching a foreign language to students of higher technical educational institutions is analyzed in the paper. The specificity of the subject provides a peculiarity of the training process. It is determined that the main features of the specificity of learning a foreign language are the lack of clear boundaries and parameters of mastering it; language provides knowledge about the symbols of the world around and rules for using these symbols; complexity of the transition from one language into another. It is analyzed, thinking and communication in a foreign language is a complex construction of the entire structure forming thoughts and structure of communication which have been developed in the native language. Knowledge as well as formation and training of certain skills of listening and speaking are of great importance for mastering a foreign language. The article stresses that the process of learning a foreign language can be represented as the one that is composed of two parts: the process of understanding (of oral and written text) and the process of generating expression (of oral and written text). Considering the process of understanding, it is necessary to take into account the fact that the mental activity performs cognitive and communicative functions. The concepts of various researchers concerning understanding and reproducing of information in a foreign language are considered.

Key words: development, personality, thinking, understanding, psychological concepts, mental activity, cognitive communicative functions, studies.

Recieved August 8, 2014

Revised September 14, 2014

Accepted October 17, 2014